

RANA RENESANSA- SKULPTURA

Donatelo, Lorenzo Giberti

RANA RENESANSA- SKULPTURA

- Uticaj antike
- Vernost u proporcijama ljudske figure
- Koriste se podjednako reljef i puna plastika
- **Najčešći motivi su: obučene i nage ljudske figure kao i narativne scene nadahnute mitologijom ili hrišćanstvom.**
- Najznačajniji skulptori rane renesanse su:
- **Lorenzo Giberti i Donatelo.**

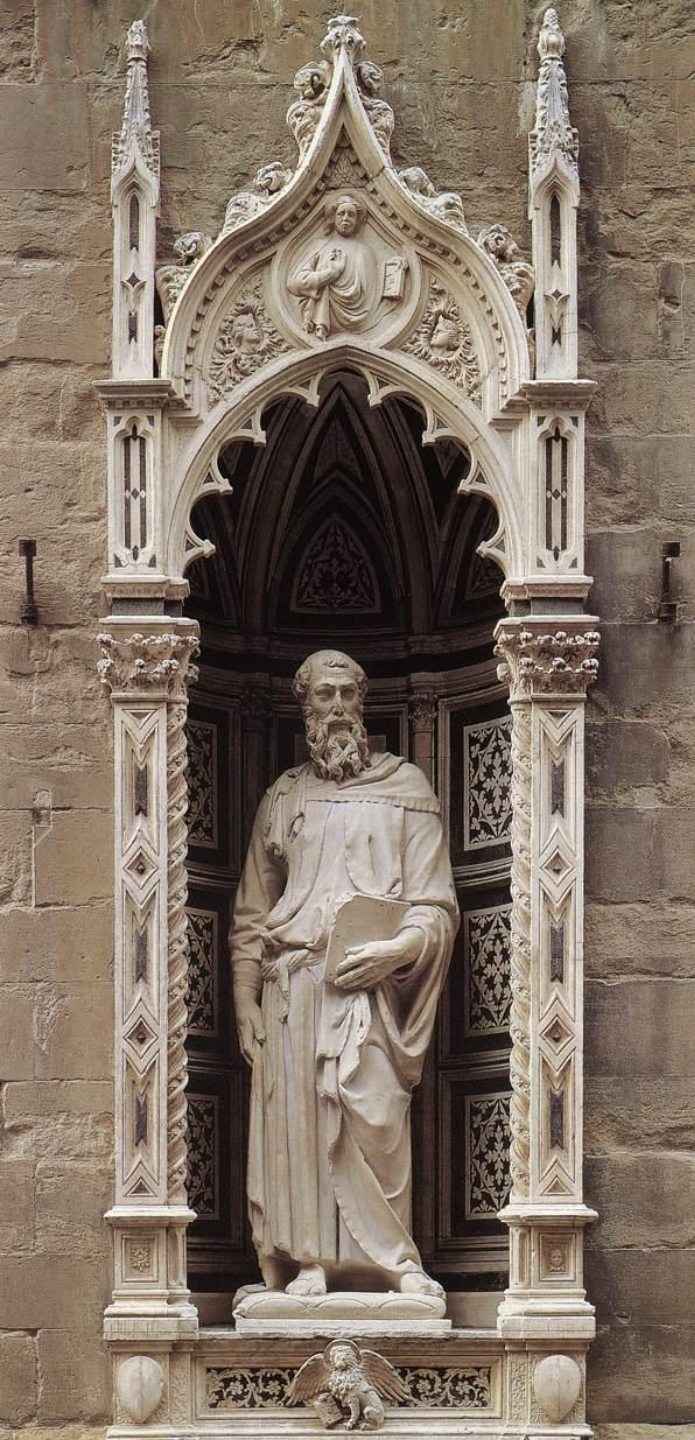
DONATELO - Donato di Nikolo di Beto Bardi

- Firentinac Donato di Nikolo di Beto Bardi, kasnije više poznat kao Donatelo, bio je najveći vajar rane renesanse.
- Njegova bronzana statua David, revolucionarno delo ranorenesansnog vajarstva, je prva naga statua u prirodnoj veličini od antike, a koja je potpuno slobodna.
- Danas se ova statua nalazi u Nacionalnom muzeju u Firenci.

Donatello (1386-1466)

Statua Svetog Marka, koju Donatello realizuje za Or san Mikele u Firenci, je **prva stvarno slobodno stojeća skulptura** posle antičke umetnosti.

Ona je nezavisna od arhitektonskog okvira u kome se javlja, i u klasičnom kontrapostu.

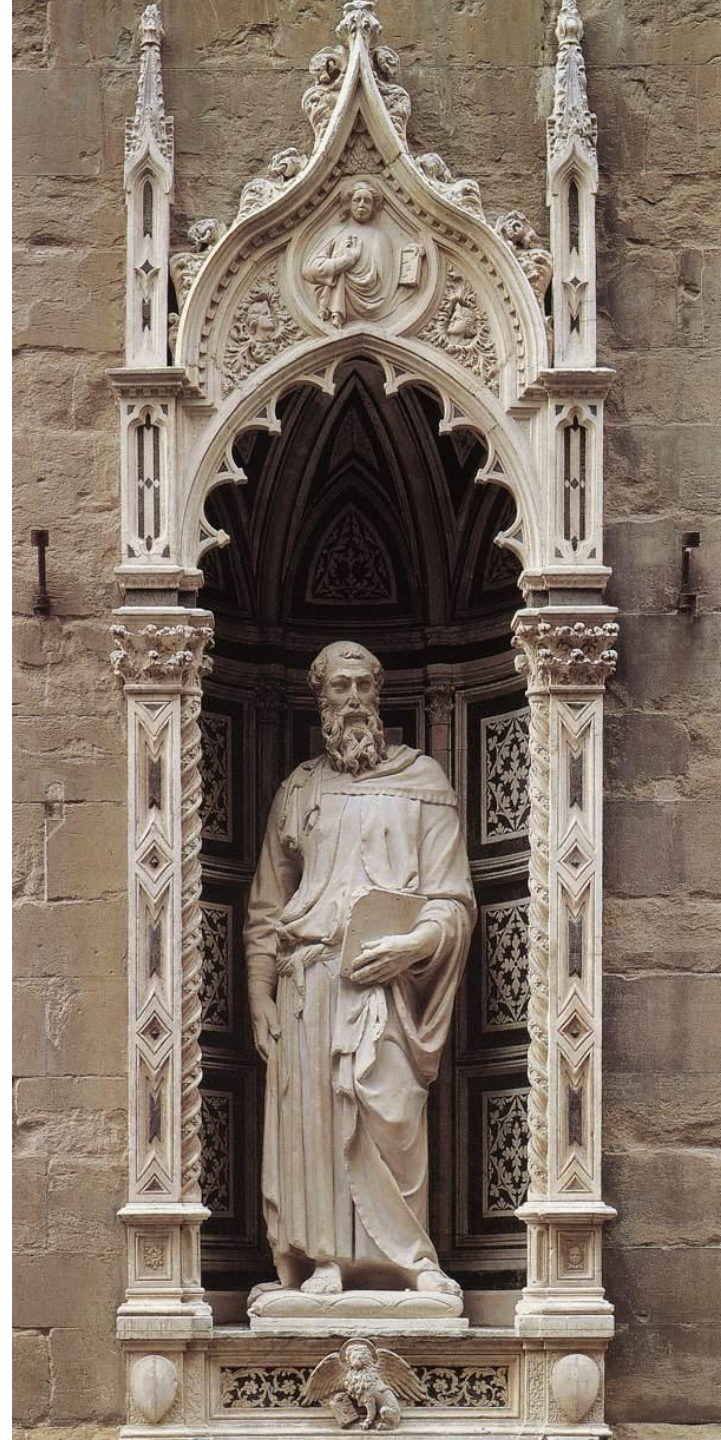
Donatello, Sveti Marko, 1411, Or San Mikele, Firenca

Donatelov Sveti Marko je prva skulptura od antike prikazana u jasnom i precizno izvedenom **kontrapostu**.

Kontrapost se prvi put pojavljuje u antičkoj grčkoj umetnosti u V veku p.n.e., kada je prvi put zaista opažen i prikazan **prirodan položaj tela u mirovanju**.

Simetrija tela je time poremećena, jedno koleno je niže od drugog, linije kukova i ramena su iskošene a ne upravne na središnju liniju tela, koja više nije ravna već iskrivljena **u obliku slova S**.

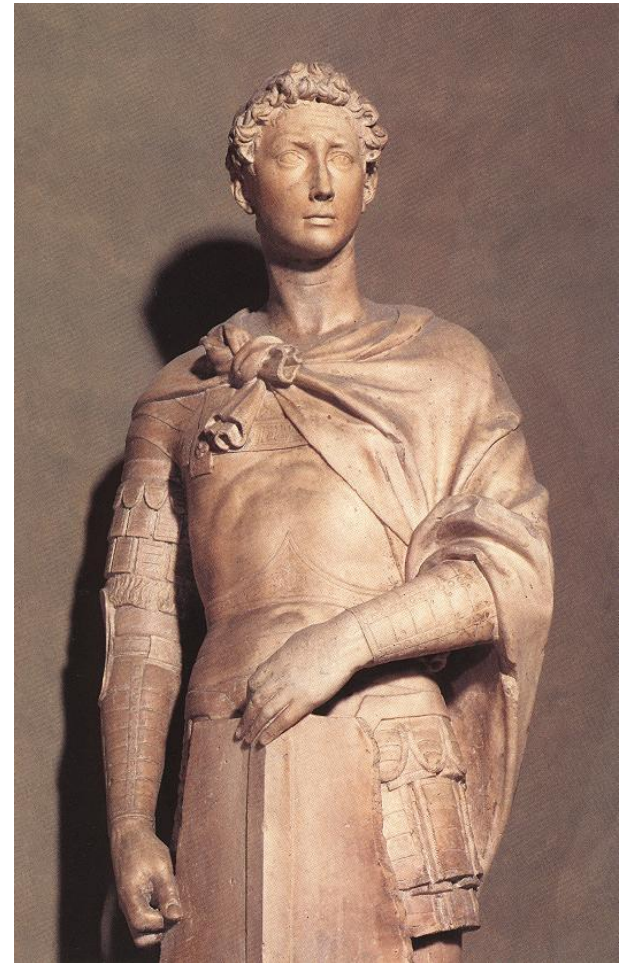
Donatello, Saint Marc,
1411, Or San Michele,
Florence

U Donatelovom Svetom Đorđu, nalazimo još jedan aspekt antičke skulpture: lepotu mladog i atletski građenog tela, ovde hrišćanskog viteza.

Donatello, Sveti Đorđe, oko 1416, Or San Mikele, Firenca

Proroku Abakuku - plemenita ružnoća,
realizma antičkih rimskih portreta.

Donatello, katedrala u Firenci

Bronzová socha - **David** (Donatello, okolo 1430), **první akt v přírodní velikosti od antiky.**

David je také i první akt v klasickém smyslu řeči.

U středověkové umělosti nagoť je uvek imala morálnu dimenziju, bilo negativnu (Adam i Eva, prokleti), bilo pozitivnu (Hristovo stradanje, mučeníštvo).

David, svojom obnaženošću i telom veoma mladog mladića, još dečaka, izražava, kao u antici, veru u snagu i dostojanstvo čoveka uprkos njegovoj nejakosti, ranjivosti i smrtnosti.

Ova statua je takođe prva statua mišljena da bude viđena sa svih strana, pošto je poručena za privatno dvorište, a ne za ukras zida neke crkve, i time je takođe i **prva stojeća skulptura mišljena bez odnosa na zid, zaista slobodna i vidljiva sa svih strana.**

David, bronza, 185cm, Donatelo oko 1430

Donatelo u Padovi radi konjaničku statuu **Gatamelate**, skoro preminulog komandanta mletačke vojske.

Konjanička statua (detalj portreta)
Gattamelate pred bazilikom di Santo u
Padovi, 1445-1450, bronza

I Gatamelatina statua (levo) preuzima **antički uzor**, setite se konjaničke statue Marka Aurelija u Rimu (II vek)(dole)

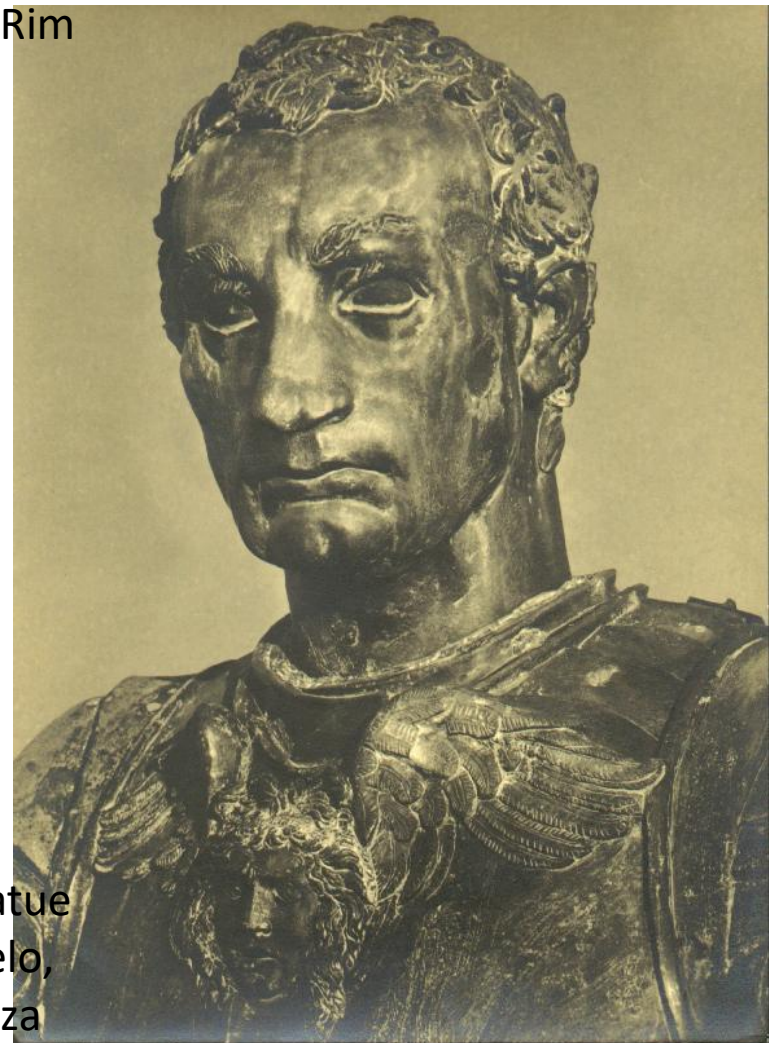

Dok antička statua prikazuje pobjedničkog cara, **Donatelo na podjednako monumentalan način prikazuje zaslužnog građanina, velikog vojskovođu kome se Mletačka republika na ovaj način odužuje.**

Konjanička statua
Marka Aurelija, Rim
(II vek)

Detalj portreta
konjaničke
Gatematatine statue
u Padovi, Donatelo,
1445-1450, bronza

Preuzimanje i drugih antičkih modela (konjanička Gvatemelatina statua, u slavu zaslužnog vojskovođe).
Realizam portreta.

Donatello, konjanička
Gatamelatina statua,
Padova, 1445-50

DONATELO

Gozba Herodova, 1425-1443.

- Faza pune zrelosti
- Krstionica katedrale u Sieni
- Studija perspektive
- Planovi, arhitektura
- Linija puna nemira

Donatello

- Ivan Krstitelj
- Sličnost s Marijom Magdalenom iz Firence, sred. XV veka
- Faza kad se usmjerava ka naturalističkoj ekspresiji

Donatello

- 1443-53. boravi u Padovi
- Radi skulpture i reljefe u bronzi za oltar Sv. Antuna Padovanskog
- Zadivljujuće iskorištena perspektiva i dramatični efekt

- Motiv: narikače

Donatello

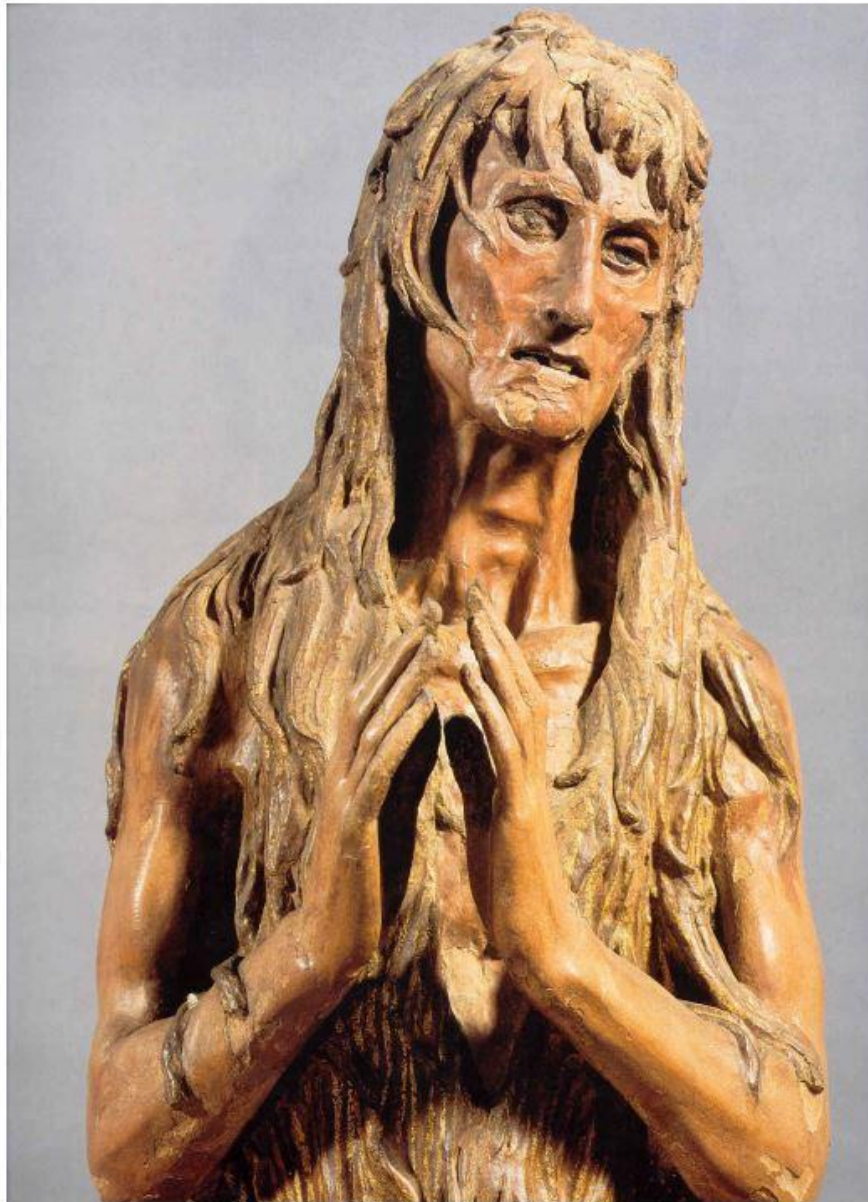
Donatello, Perspektiva. Pokrenutost likova

Donatello

- Marija Magdalena
- Poslednja faza
- 1453-1466.
- Usmerava se ka naturalističkoj ekspresiji
- Duboko je ušao u religiozno iskustvo
- Oronulo lice i telo utjelovljenje su pokore
- Bol i čežnja za iskupljenjem

Donatello, Sv. Marija
Magdalena

GIBERTI

1425. poverava mu se izrada istočnih vrata, Porta del Paradiso

10 reljefa, 2x5 reljefnih ploča

Obrubljeno je dekorativnim trakama, statue proroka, sibila, portreti u medaljonima,

Tehnički se odlično snašao, u reljefu postiže privid dubine prostora

Klasično proporcionalne figure

Geometrijska perspektiva

LORENCO GIBERTI

Početak rane renesanase obeležio je umetnik Lorenzo Giberti. Najznačajnije delo ovog umetnika jesu pozlaćena vrata krstionice, poznatija kao Rajska Vrata.

Ovo delo je kompleksno. Celinu čini deset reljefnih medaljona.

Na svakom od medaljona je predstavljena složena, biblijska priča.

Lorenzo Ghiberti, Rajska vrata, Firenca, 1425-1452

LORENCO GIBERTI

Lorenzo Ghiberti, Rajská vrata, Firenca, 1425-1452

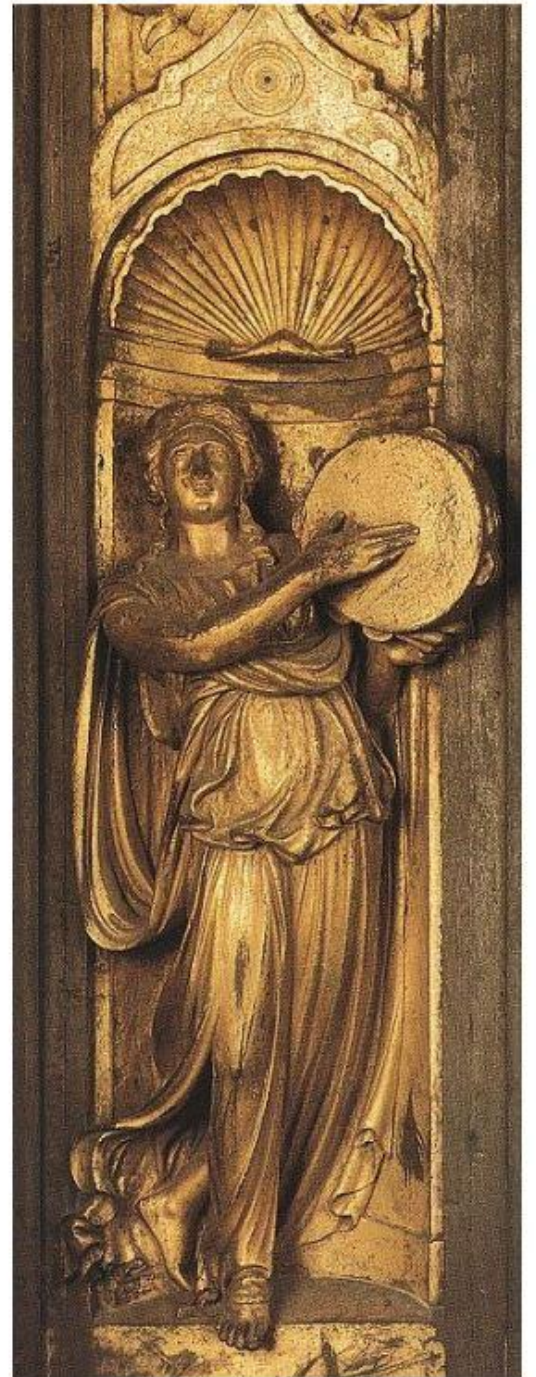
- Ghiberti,
- **Žrtva
Abrahamova,
1401.**

**LORENCO
GIBERTI**

Ghiberti,
AUTOPORTRET

Ghiberti, Sibila

GIBERTI

Ghiberti, Or San Michele

Na pročelju crkve izvodi skulpture Ivana Krstitelja, Sv. Matije i Sv. Stjepana .

Obrada glava skulptura je bliska antičkoj skulpturi dok u naborima draperija još uvek imamo onu težinu i linearni ritam kasne gotike.

RANA RENESANSA - ARHITEKTURA

- Arhitekti renesanse uzimaju elemente antičke arhitekture i prilagođavaju ih verskim i javnim građevinama.
- Nema previše dekoracije.
- Kao i u slikarstvu, fokus je na skladnosti i proporcijama.
- Renesansne crkve, građene su kao jednostavne bazilike ravnih tavanica, bez mnogo detalja.
- Glavni predstavnik arhitekture u ranoj renesansi je **Filipo Brunuleski**, italijanski arhitekta, vajar i inženjer, jedan od pionira nove arhitekture rane renesanse u Italiji.
- Imao je veliki značaj za razvoj celokupne renesanse.
- **Njegovo najznačajnije delo je kupola katedrale Santa Marija del Fjore (1420 — 1436), koja je konstruisana uz pomoć mašine koju je Bruneleski izumeo za taj poduhvat.**

FILIPO BRUNULESKI

1401. takmičenje za izradu vrata firentinskog baptisterija, nije zadovoljio kriterijume

1418. takmičenje za kupolu katedrale izabran je, ali mu ne dopuštaju da radi sam nego mu kao savjetnika dodjeljuju Ghibertija

FILIPO BRUNULESKI

- Pogođen takvom odlukom, pravi se bolestan u trenucima kad bi trebalo doneti ključnu odluku gradnje
- Time dokazuje da je Ghiberti nesposobniji od njega za izradu kupole

Kupola katedrale Santa Marija del Fjore (1420 — 1436), Firenca

FILIPO BRUNULESKI

Osmouglaoni tambur

Matematička preciznost

Prenosi ideje antike koje je shvatio

Proučavajući antičke spomenike po Rimu

Zlatni presek

Savršeni promeri

Spojio je tehničku veštinu gotičkih graditelja sa renesansnim strujanjima

Gipka rebra kao u gotici no organizovana u novoj ravnoteži

BRUNULESKI

Sirotište, Ospedale degli Innocenti, 1419-24.

Pročelje je najzanimljivije - niz stupova koji nose lukove i portik

Sve je u savršenoj harmoniji

ARHITEKTURA – FILIPO BRUNULESKI

Kupola katedrale Santa Marija del Fjore (1420 — 1436), Firenca

PALATE

Palate u renesansi su bile česta pojava.

One su imale pravoguaonu osnovu i fasadu od grubo obrađenog kamena. Jedini ukras su bili polukružni prozori. Palate su obavezno imale unutrašnje dvorište.

Palata Stroci, Filippo Brunuleski, Firenca